

MURAKÖZ

Szerkesztési iroda: Főter. Szat. Forencziak háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet **mindennap** 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvántervek és hirdetések.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "
Egyes szám 10 kr.	

Hirdetések még elfogadtnak; Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M. Opatk A., Daube G. L. és társai és Herndl. Brnna: Stern M.

Nyilvánter petitsora 10 kr.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ILMERRETERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. Csáktornyan székeltő „Muraközi tisztai önszegélyző szövetkezet”, a Perlakon székeltő „Alsó-muraközi takarékpénztár” és „Önszegélyző szövetkezet” s a Stridon székeltő muraköz-hegyvidéki közművelődési „Önképzőkör” hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Csáktornya, 1887. július 7.

A mult években sokan vitatkozván felett, hogy Petőfynk hol született és hol halt meg, — hazánk egyik legjelesebb írója körülbelül így szólt tolla hegyén át a kutatókhoz: Ne kutassuk soká e dolgot, mert utolján azt fogják ránk, hogy halhatatlan költőnk nem létezett és ha létezett, — köztünk nem létezett.

Mikor én ezt olvastam, akkor azok jutottak eszembe, — (nem nevük de soraik), akik mindig azon törik a fejüket, hogy mikor és mely helyen fog Zrínyi a hős költő szobra állani és akkor én azt gondoltam: Még ránk fogják, hogy köztünk Zrínyi szobra soha sem fog létezni, mert az időt írka firkával töltjük el — tehát időnk nincs és a hol a szobor jelenleg állhatna, a hely, az meg épen nincs.

Ez a második „nincs” bátorított fel arra hogy e becses lapok hasábjain egy szép sétatér létesítését ajánljam, a melyben aztán, ha nem is mi, de utódaink fogják az általunk tervezett szobrot felállítani, a mely ráma ugy hiszem, sokkal méltóbb lenne a hős költő szobrához, mint holmi gesztenye süttő nénikék pletykája, vagy a meszet áruól bugerek zsviája.

És én akkor elhalgattam. Miután azonban „Dixi” a „Muraköz” egyik mult számában az esti harangozást, — a város szépítésével és a hős költő szobrával oly szép harmoniába állítá össze és olyan szépen fujta el előtünk dalát — és miután elismerem, hogy a fenti rámak egyikében (vartér, gabonatér — mostani állapotában), felállított Zrínyi szobr Huszár Adolf hallhatatlanságát fogná Dixi kívánatára hirdetni, még ezen kérdések megfejtését vagyok bátor minden komoly bíráló figyelmébe ajánlani: Mi volna méltóbb? — a Zrínyi sétatérén a

benne felállítandó szoborról és a hősről elmerengni, — vagy pedig a vár körüli gyepek sétálva, az itt tartózkodó idegennek azt mondani, hogy városunk szép keretű, de kopár főterén látható a hős költő Zrínyi szobra, melyet hamarosan oda plántáltunk?

Mi volna méltóbb? Ha egy méltó hely várna Zrínyi a költő szobrára, vagy a szobor várna egy méltó helyre. Nem mondom én ezekkel hogy városunk főtere nem vol a méltó arra, hogy Zrínyi a hős szobra díszítse, csak arra akarom a figyelmet irányozni, hogy Zrínyi költő is volt és a költő szobrát kell, hogy liget környezze. Egy liget, ha tszteletből a költő nevét adjuk neki, szobor nélkül is méltóbb emlék, mint a költő tiszteltetére felállított szobor liget nélkül.

H.

TANÜGY.

A hazugság súlyos vétsége.

(Folytatás.)

Nem egyszer jön azeken keserű panasz ajkunkra, hogy növénydeink számos szenvedély által vonzatnak a rossz követésére, — mely által a bennök helyezett bizalmat ugy a tanító, mint egyesek előtt örökre elvesztik, — és hogy ezen szenvedélyek végleges megszűntetésére vajmi kevés súlyt fektetünk; szóval nem oktatunk nevelve.

De hát kiirhatjuk a szenvedélyeket növénydeinkből, vagy hathatunk-e reájuk javíthatólag?

A szülőkkel kölcsönösen egyetértve, — s bennünket mint másodsorban illetőket — „igeniuel” kell felelnem; szem elől nem tévesztve azon elvet, hogy nevelve oktatunk. Hisz már Herbart J. F. is azt hangoztatta magasztos elvével: „Megvallom, nincs fogalmam nevelésről oktatás nélkül; va’aminthogy oktatást nem ismerek, mely nem nevel.”

Ugyanis, feladatunk a gyermeket nemcsak egyes ismeretek birtokába juttatni, ha-

nem megismertetni azon számos veszéllyel, melyek yarászserővel ingerkednek a csábi társra.

Tudjuk, hogy a serdülő nemzedék számos veszély által környezetik a fejlődés éveiben; jó tehát, ha a veszélyek elhárításáról kellőleg, s mi előbb gondoskodunk akként, hogy néhány intelligemmel ajándékozunk meg, mit magával vive a gyermek az életbe, szentül tartson folyton szem előli. Pl. óvakodjék az olyan gyermek társaságtól, akit lopás, csalás, árulkodás vagy hazugság büne miatt társai nem szeretnek — sziűlők pedig többször büntették; aki büns tervei kivételében őt segítő eszközül akarja felhasználni. Jó az ilyenek magavisoleteré is figyelmeztetni a növénydeket, mert az ilyenek rendszeren hazigők, alatomosak szoktak lenni, s mintegy arcukon, szemükben hordják a rosszazag helyegét.

Minél közelebb áll a gyermek az iskolából távozashoz, annál gyakrabban ismételjük intelminket; megmagyarázván az ebből eredhető veszélyeket, melyek nem egyszer ártatlansága — egészsége, sőt — szabdságától is megfosztják. Ezt pedig a bennünk helyezett bizalommal eszközölhejük legsikeresebben. Emlékeztetéseinknél legyünk tekintettel a gyermeket leginkább környező veszélyekre.

A gyermeket környező veszélyek nevei a többek között: a csábítás, rossz olvasmányok, titkos összejövetelek és a hazugság megszokása; mely utóbbiról, illetve a hazuggyermekkel való bánásmódról igyekszem rövid működésemem át szerzett tapasztalatom — s bánásmódomat körvonalozni.

Mielőtt azon módokat és teendőket tárgyalnám, melyek a hazug-gyermekkel szemben a tanítóknak kötelességei, kifejtsem, mennyiben tartom bűnnek a hazugságot.

A hazugság a gyermeknél a legmegbocsáthatatlanabb vétek, mert szerintem a hazugság a gyermek kebelében egy olyan törzs, melynek a többi bűnök képezik ágait. Ha tehát azt akarjuk, hogy a gyermek kebele e salaktól megtisztíttassék, akkor a törzset kell onnét ágastól gyökerestől kitépni. Mert ha a bűn e nemét csirájában meg nem semmisítjük, gyökeret ver s hatalmas törzssé fejlődik; mely esetben nyesegetni igen, de végkép kártani vajmi ritkán sikerül.

Pedig az olyan kebel, melyben kedvező talajra talált a bűn e csirája, mily sok veszt, s keserű percekhez okozhat barátja — s környezőre az életben, azt minden időben tapasztalhatjuk.

Az ilyenek nem egyszer másokat vádolva, elvetemült rágalmaikkal hízgelik magukat egyesek barátságába, vagy éppen ezen hiszékenyek előtt örökre aláássák sok ártatlan szennyelkültségét, ami sokkal könnyebben törénik, mint ellenkezője. De az ilyen megatalkodott legtöbbször rövid idő multával a baráti s egyesek általi megvetésben és kizárásban nyerik legméltóbb jutalmukat. Mint a magyar közmondás is mondja: Előbb utolérni a hazugot mint a sánta ebet.

A tanítóknak azonban ne legyen ezéjia a hazugot csak büntetni, hanem azt lehetőleg javítani. Büntessen a tanító ott, a hol az javítólag hat.

A rossz gyermeket javítani kell. A hazug gyermeket le kell szoktatni a hazugságról. Ez pedig azáltal történik, ha a hazugságot vele megutáltatjuk, s ezt viszont ugy érhejük el, ha erkölcsi jellemét fejlesztési és megszilárdítási igyekszünk.

A hazugságnak több alakja van: vagy eltagad a gyermek valamit, vagy vádol valakit igaztalanul, vagy ígér olyasmit, mit nincs szándékában teljesíteni.

Amint a hazugság különböző okból történik, a leszoktató eljárásnak is, — alkalmazkodván az indító okhoz — különbözőnek kell lenni.

Itt veheti a tanító legjobban hasznát nevelői tapasztalatának és ember — ismeretének.

A tanítóknak a hazug-gyermekkel szemben az a teendője, mi az orvosnak a beteggel. Valamint a betegnél az orvos azáltal segít a természetnek, hogy a betegség okát igyekszik elhárítani, éppen ugy tanítóknak is az a teendője, hogy a hazugság okát felfedezni és megszüntetni iparkodjék. Mert az ok megszüntetésével megszűnik az okozat is.

Igy gyakran előfordul a hazugság a kis gyermeknél, mert talán az igazat szegyenli megmondani; ily gyermeknél a lélek ment a megromlásról. Ezen esetben nyájias s barátságos módon parkodjunk megnyerni a gyermek bizalmát, s bizonyosan kiszorítjuk azáltal az álszégnyt, mely a szentytelen lélek mellett lappang.

Hazudhatik a gyermek szokásból, vagy rábeszélésből, ami onnét ered, hogy a gyermek olykor figyelmen kívül hagyatva, rossz esetleg aljas személyektől rábeszélésének elment állni nem bír. Ilyen esetben valami hosszú beszéd, vagy súlyos büntetés alkalmazása helytelen. Sokkal jobb ekkor, ha a gyermeket a hazugságból eredhető komoly dolgokra figyelmeztetjük, példát hozhatunk

A ZALAMEGYEI VENDEKRŐL.

Írta: Gönczi Ferencz.
(Folyt. és vége.)

Műveltségi állapotok.

Szerény ismertetésem folyamán tán sikerült itt-ott, közhívetőleg, töredékesen a z. vendék műveltségi állapotát is feltüntetni; azért e helyen összevont, rövid általános-ságban inkább csak azon érintett részek ismételése szorítokozom, melyekhez még fel nem említett lényegesebb megjelenések illetve tovább füzések kapcsolhatók.

Hogy a kortól elmaradtak, azon nincs mit csudálkoznunk. Elmaradt — a legujabb időkig — magyar nemzetünk is; annál inkább olyan kis nemzetiség, mint a vend, melynek intelligenciája síncs; nyelvét senki sem műveli, összes irodalma tankönyvek s imádságos könyvekre szorítokozik. Ez utóbbiak nagy részét sem érti jól, mert azokat Zágrábban és Marburgban adják ki s nyomtatják. Nyelve fejletlen, szöszegény s az is fog maradni.

Közlekedési utai rosszak. Csak egy jó utvonala van: az az országot, mely Alsó-Lendvától Regedén (Radkersburg) keresztül Stájerbe vezet.

Művelődési viszonya azonban az ujjabb időben igen kedvező fordulatot vett, mit első sorban a népiszkoláknak s tanítóknak lehet tulajdonítani. Tanügye fokozatosan halad előre. Iskolái — egynek kivételével — aránylag elég esinosak s czélszerű épületek. Egyes helyeken még emeletes iskolái is vannak (Beitaincz, Turnischa), ellátva jó tanerőkkel. Tanerőinek száma össze-en 22, kiknek legtöbbször fiatal, magyar szellemű, ügybuzgó tanító. A magyarosodás az iskolák utján nagy lendületet vett, különösen ott, hol megfelelő számú tanerők vannak. Nagyobb számú állami iskolák felállításával beállandó rendszer iskolázás még jobban elősegüléné a szépen indult magyarosodást.

A vend tanulékony, fogékony nép. Az iskolát szereti s általában szigor nélkül is szívesen küldi gyermekét iskolába, ha a mezei munkák által nem igényeltek.

A tanzó, éneket, zenét rendkívül kedveli. Jó zeneképességgel bír, akár csak a cseh. Csak kedvező körülmény s alkalom kellene ahhoz, hogy jó nagy része muzsikussá váljék. Nemrégiben egy, a vendégekben működött jeles kántorantitő egész raj muzsikuss banda-anyagot képezett ki s azóta több banda is van (egyszerű parasztemberekből álló), mely kottából játsszik még az egyszerű korcsmai mulatságokon is; s számuk folyton nő, mert ezek mindegyike ismét másokat tanít be (kottáról.) Hegedűn, trombitán egyformán tudnak játszani; a ki tudja egyiket, megtanulja a másikat is. Mulatságokon mind a kétféle hangszert használják felváltva.

A világ folyásával, mi őket közvetlen v. közvetve nem érinti, keveset törődnek. Adójukat lefizetik s nyugodtan látnak munkájukat után. A politika mit sem érdeklí őket; polgári jogaira sem büszkék. Képvisező választásokkor arra szavaznak, akitől többet várnak, a ki jobban megfizeti őket. Nem csuda! nem tudják mirevaló az a czifraság (!), tehát azon oldalról veszik (különben is haszonvagyók), melyikről közvetlen hasznót vélnék húzni.

Nemzeti érzület tekintetében a vend se meleg, se hideg. Nem jutott még azon magaslataira, hogy ily dolgokban önmaga belátása szerint birjon állást foglalni. A pénzláv és ilyc eszmét nem ismerik, de hazafias magyar érzelemről sem lehet náluk szó. A jövő nemzedék bizonyára magyar szellemű leend. Adja Isten! — — —

Ezzel befejeztem a zalai vendekről szóló szerény ismertetésemet. Lehel, hogy itt-ott tévesen ítétem, rossz-szul ismertem; mindez azonban nem

jóakaraton mult. A jóakaraton kívül más egybnek is kell lenni ahhoz, hogy egy ismertetés teljesen hű, tökéletes, lehessen nagy élettapasztalat, emberismeret, finom észlelő, leíróképességen kívül megkívánhatik, hogy a leíró számos évig v. hosszabb időközönként köztük is éljen, hogy teljesen ismerje gondolkodásmódjukat s ib. mert csak így tudhatja behatóbban megismertetni, jellemezni őket, kibúvárkodni szokásaik s erkölcsük okait.

En e szerencsés körülmények között kellő ideig nem lehettem, a fentebbi tulajdonokkal pedig távolról sem dicsekedhetem s így — beismerve a valót — ismertetésem magam előtt is igen futólagos s hiányosnak tűnik fel.

Véleményem szerint, az anyag elég érdekes volt hozzá: leírtam, ismertettem teljesszeretettel, jó szándékkal, tölem telhető részrehajatlansággal.

Óhajandó volna, hogy kedves tanítótársaim közül minél számosabban irnák le községek — vagy vidéikbeli népszokásokat addig, míg azok a régi alakban, régi móddal nyilatkoznak. A művelődés nagy arányokban fejlődik, halad, a népműveltség is fokozatosan emelkedik; már pedig ez a népszokások is ki fogja eredetiségükből veiktözteni; sőt a népeleti érdekességek nagy részét el is sodorja, megsemmisíti.

A civilizáció által előbb-utóbb a nép családai s társadalmi élete is nagy változásokon fog átvenni; egyöntetűbb, kozmopolitább jellegű vend fel, oly alakban, mint azt jelenleg a nemzetek művelt osztályainál tapasztaljuk.

Azért az eredeti s érdekesebb szokások, erkölcsök leírása, népiseimi szempontból, kiváló becsesl birnak.

GRADISCAK.

A kaszásokhoz.

En oda adom nektek, kaszások
Az egész világot,
Csak kettőt hagyjatok nekem, a tó-
És a patakpartot.

Mert ottan olyan szerény kis virág
Út fel tanyáját,
Amelynek kivütem nem érti meg
Senki suttozását.

A nefejejs virágnak életét
Az én kedvemért ne vágjátok szét,
Mert e virágnak, — Isten áldja meg! —
Neve s bús szívem iker-testvérek. —

Nedelici Horváth Lajos.

A lapsinai várrom.

Írta: KOVÁTS GYULA.
(Folyt. és vége)

Később Malikóczy a gyászos emlékü Gradiscák várat teljesen leromboltatta, annyira, hogy ma már nyoma sincs, helyén kitűnő bor termő szőlők díszlenek.

Gradiscák helyett építetté azután Lapsina várat a buzogány feltalálása helyére, ide a Mura eszésséyes kanyarulatához. Gradiscák tehát eltűnt, de szíve nyugalma nem tért vissza soha. Izabella emléke örökké élt szívében; ez emlék s hazájának élt lapsinai várában, egyedül magányosan csak akkor távozva, ha a haza tetre szólította.

fel, hogy egy földmives gyakran szokott hazudni egy ízben a bíróság elé került, dacára ártatlanságának, elítélték, mert azt gondolták, hogy most is hazudik. — Ilyen s ehhez hasonló példával hathatunk a gyermek keblére; azonban ha a bűn-neme ismétlődik, komolyabb eszközökhöz nyúlunk. A gyermek könnyelműségéből is hazudhat, minek okát többnyire a szülői háznál jeljük fel, mert a szülők a nevelést talán tévesen fogják fel s a gyermeknek minden rosszt tettet bűntetésen kívül hagyják, pedig valaminek a fát mig vesző, úgy az emberi nemet míg gyermek lehet hajlítani, illetőleg szoktatni a nemese cselekedetek követésére. Ez esetben a szülők által iparkodjunk oda hatni, hogy a gyermeket felvilágosítsák s igyekezzenek megszoktatni a rossztól. —

Danitz Sándor.

(Vége köv.)

Alsó-Domboru, 1887. jul. 1.

Az alsó-domborui olvasókör husz évi fennállásának emlékeül a múlt hó 28-án kitűnően sikerült táncmulatságot rendezett melyben Alsó Muraköznek majdnem összes intelligenciája részt vett.

Igaz, hogy a szép és derült idő sokat lendített a mulatság sikerén, — de még jobban a rendezőségnek ernyedetlen fáradsága és buzgalma, amely egész paradiesomná változtatta át a mulató — helyet. Azon felül pedig mindig oda működött, hogy a vendégek egyáltalában de főleg a szépnem otthoniasan érezzék magát, és kedveszereint malathasson, — s így nem hiszem, hogy a számos vendég közül csak egy is lett volna, a ki teljes meglepődését ez iránt ne nyilvánította volna.

Ugy szintén nem szabad elfelejtenem egy működő tagról, a ki ha rendező nem is volt, még is nagy tevékenységet fejtett ki, mert több napi fáradozásba került, míg az anyagot és színeket a tűzijátékhoz összeállíthatta. Fáradsága siker is arattott, mert egy évezetes órát szerzett a látogató közönségnek, s így csak is ennek köszönhető, hogy ama este a tűzi játék fényesen sikerült; rendezője volt, Kón József kerülési kataszteri nyilvántartó, fogadja többek nevében azon elismerést a mit fáradozásáért megérdemelt.

A kursaneczi zárvizsgálat.

A kursanec-totoveci áll. népiskolában az évi zárvizsgálatok a közönség szokatlan nagy részvétele mellett f. hó 3-án délután tartattak meg. Az iskolaháznak az alkalomból nemzeti lobogókkal történt földszíntése ünnepi színt adott az egész kis községnek. Már jóval két óra előtt megtelt a virágokkal ékesített terem nagyszámu mindkét nembeli közönséggel. Nemsokára megjelent az iskolai gondnoksg teljes számban s mint vendég Jeney Gusztáv igazgató és Fischer Endre polg. isk. tanító Csáktornyról. A jelenlevők az iskolahelyiség szűk volta miatt nem igen kellemes helyzetben voltak; ezt azonban bőven kárpótolták és nagyban elfeledteték a kis horvát gyermekeknek szép magyar nyelven adott biztos és értelmes feleleteik.

Különösen dicséretre méltó azon könnyűség, tisztaság, helyes magyar kiejtés és kellő hangsúlyozás, melylyel a magyar nyelvben tett szép haladásukat mind az olvasás- mind a szavallatoknál fényesen igazolták. Nagyon jó hatással volt a jelenlöv, magyarul nem

értő szálókra, hogy a gyermekek feleleteik tartalmát saját anyanyelvükön is elmondogatták. A teljes 3 óráig tartott vizsgálat énekekkel s az iskola udvarán tartott érdekes tornagyakorlatokkal végződött. Mind a tanulók, mind pedig a közönség a nagy hőség dacára is mind végig megtarták vidám, derült hangulatukat.

A vizsgálatnak ily szép lefolyása után az előző Dugovich Pál kir. aljárásbíró részint a tanulók, részint pedig a tanítóhoz intézett beszédjében megható szavakkal fejezte ki meglepődését a talált eredmény fölött s két szegény tanuló (egy fiút és egy leányt), kik jó magaviseletük s a magyar nyelvben tett előmeneteik által kiűntek, egy egy ezüst forinttal megajándékozott. Aztán kiosztotta a kitűnőbb tanulók közt a magas miniszterium által küldött könyveket.

Az egész képnem méltó keretűl szolgáló látni, mily keserves sirással hucsztak el tanítójuktól azok, kik a 4. oszt. elvégezve, az intézetből végleg távoztak. Kezdetben azt gondolta az ember, hogy jutalmat nem kaptak s azért bánkódnak; de csakhamar lehetett látni, hogy nagyobb része jutalomkönyvekkel el van látva, s azért tudakozódtam, miért sirnak ezek. Valóban nagyon kellemesen esett, mikor megtudtam, hogy ők azért sirnak, mivel már nem járhatnak iskolába. Hogy az ily tanító nehéz hivatásának nemcsak tudatával, de egyszerűen az annak eléréséhez szükséges képességekkel és jóakarattal is bír, ahhoz nem kell magyarázat.

Ugy látszik, hogy a kursanec-totoveci iskolánál a hely fontosságához mérve a kedvező körülmények nagy szakavatottsággal meg vannak választva; mivel az egybuzgó tanító egy feladatának tiszta tudatával bír s nem kevésbé áldozatkész gondnoksg támogatja. Ezek mindannyian osztozkodnak a dicséretes eredményben, melynek legnagyobb része azonban még is a derék tanító, Gönczi Ferenczre illeti meg, kire nézve soraim záradékaul bizvást elmondhatom: Adjon Isten sok ily tanítót a hazának!

Egy a jelen voltak közöl.

Különfélék.

— A katonai nagygyakorlatoknak szeptember elején Csáktornyan leendő megtartása ügyében Ő Felsőge határozott. Erre vall a főispán ur Ő Meltóságának a csáktornyai főszolgabíró urhoz, folyó hó 4 én intézett rendelete. E rendelet értelmében (hivatkozással a folyó hó 3-án kelt 3517. eln sz. belügyministeri rendeletre) Brankó udvari szállásmester lett megbízva a legmagasabb udvar elhelyezésére szükséges intézkedések megtételével, s evégből e hó első felében Csáktornyan személyesen meg fog jelenni Vrancsits Károly főszolgabíró ur Csáktornya város előjáróságához, nemkülönbén járása közs. előjáróhoz azonnal rendeletet bocsátott ki s ez érdemben kellőleg intézkedett.

— Fenti hírünkhöz kiegészítéül egy budapesti könyvomatú lap következő tudósítását közöljük: „A király az ősi hadgyakorlatok alkalmazásával az egész szeptember haván át

E szobor később a szt.-mártoni templom többszöri átalakítása miatt a csáktornyai vár falába. innét pedig az 1880. év tavaszán, — a lapsinai vár mai tulajdonosa — Gróf Featetich Jenő ur pribiszlaveczi kastélyába került, ahol mint nevezetes ereklie díszesen elhelyezve őriztetik.

A mi számunkra pedig nem maradt egyéb e dűledező romnál s a kegyeletszerű emlékezetnél. Őrizzük is mindkettőt, egyiket e helyen; a másikat pedig szíveinkben. Mert nehéz idők szent emléke mindkettő. egy olyan korból, amelyben Matikóczy Miklós-hoz hasonló nagy emberek lángoló hazaszeretete s önfeláldozó víztésége mentette meg számunkra, egy felől a beiső forrongások, más felől a török áradat elől szeretett kedves hazánkat.

És mi, kik ma 200-ad után Matikóczy örökébe lépve e gyönyörű vidék lakóivá lettünk, mivel rohanánk le csak némileg is a kegyelet adóját e hazáját mintakép szerető férjü iránt?!

Azt hiszem tisztelt uraim! legjobban azért ha meghajolva nagysága előtt, most közel 3 századdal halála után, bármikor menjünk el e romok előtt, emeljük meg kalapjainkat, mert templom e hely minden igazán érte magyarnak, amelyben egy igaz hazafi, kitűnő vízt és jó magyar tartotta otthonát. De emeljük meg kalapjainkat mindenkor a szt.-mártoni jelenséir előtt is; mert ott nyugosznak hamvai Matikóczy Miklósnak, — azok egyikének, kiknek drága hazánk s arany szabadságunk ragyogó gyöngyöit köszönhetjük.

Ez volt volna rövid vonalakban a Lapsinai várom történe, melynek alapítója Matikóczy Miklós, kinek porladt hamvai felett a béke angyalai virraszanak öröké!...

Magyarország külsőbözö vidékein fog tartózkodni. A király legelőbb is Nyitrára megy, azután Csáktornyára, majd Terebesre s Kolosvárt érintve Dévára megy a hadgyakorlatokra.

— A csáktornya-zagrabi vasuti fűtőház ügyében-amit tudvalevőleg a varázsdiaik maguknak akartak megnyerni a dli vasuti társaság köveleléseivel szemben — a miniszterium a mult napokban Csáktornya javára határozatot hozott. A ministeri rendelet értelmében a zagorai vasut fűtőháza a vasut egyik végpontján, Csáktornyan lesz felépítve; ugyanitt építenek egy tisztí lakást is. Az építkezést a legközelebbi napokban megkezdik.

— Szomorú következményei vannak a letenyei választásnak Becsehelyen s vidékén. A felizgatott s valószínűleg a vesztes párt népe gyujtogat, a mezőn lekasálja más termését sat. úgy, hogy a vidékre nagyobb számu csendőr összpontosítása rendeltett el.

— A m. kir. curia a Neumann, contra Babits és Czvetkovits sajtópörében, a szombathelyi esküdtészek s törvényszék határozata ellen benyujtott semmiségi panasznak helyt adott s újabb tárgyalást rendelt el.

— Csirketolvaj Saffaris Teréz nedelici lakos m hó 30-án a csáktornyai piaczon, lopott csirkéket árult, azonban a csirkéket a károsult felismerte s a tolvajt a kir. csendőrség által elfogatta.

— A „Zalamegyei vendekről“ című érdekes népmesze közlemény, amely tovább mint fél évig kedves vendége volt lapunknak, a mai számban fejeztetett be. Nem mulasztjuk el, hogy derék írójának: Gönczi Ferencz áll. iskolai tanító urnak e helyen is őszinte köszönetet ne mondjunk!

— Gyászhir. Mader Markus csáktornyai iparos neje f hó 7-én hirtelen, szélhűdés következtében elhunyt. Temetése folyó hó 8-án volt Nyugodjék békével!

— Aki a csizmákba szerelmes. Csatarits József kurza eczi lakos, foglalkozásra nézve tolvaj, csak a minap került ki a vácsi fegyházból 4 évi ott időzés után, újban a csizma lopásnak adta magát. Szüvedéllyel gyűjtötte össze az uradalmi beresektől, napszámosoktól, munkásoktól otthon, mezőn, e dőn. réten a csizmákat, amíg azok munkával voltak elfoglalva s eladogatta egyará hatosért a csáktornyai csizmafiának. A tettest rajtkapták s elfogták. Eddig több mint 25 pár lopott csizma került meg. A károsultak azonban egyre jelentkezenek.

— Hirdetmény. A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t. cz. 29 dik §-ának értelmében a kereseti adó III. osztályát, továbbá a bányá adót, a nyilvános számadásra kötelezett válatatok és egyletek adóját illetőleg az adókietés alkalmával megállapított adóösszegek mérve ellen benyujtott fellebbezések elintézésére, Zalamegyve területére 1887. 1888. és 1889. évekre működésér, s 1887 évi július hó 15-én megkezdendő üléseit naponkint d. e. 8 órától d. u. 2 óráig Zala-Egerszegen a gazdasági egyesület termében nyilvánosan tartani, a fellebbezéseket a Nagy Kanizsai, Alsó-Lendvai, Letenyei, Csáktornyai, Stimegi, Keszthelyi, Tapolczai, Zala-egerszegi kir. adóhivatali járárok sorrendje szerint tárgyalni fogja. Kelt az adófelszámolási bizottságnak, Zala Egerszegen, 1887. évi június hó 28-án tartott üléséből. Szigethy Antal bizottsági elnök.

— Miért volt oly hívős és szeles az időjárás a mult hetekben? Mindennek megvan a maga oka; ennek is. A felsőbb régiókban ugyanis különös dolgok történtek. A napnak, földünk időcsinálójának tudni illik egy kis baja esett, a különben oly nagyon tartós burokja megrepedt. Hogy a világegyetem asztronómiai czen-trumának tolettéje miből áll, ismeretes. Gőz veszi körül a napot, mely a nap tüzesfolyékony magvából származó izzó párákból áll. A nap tulajdonképeni magva vörös izzó és nem volna képes annyi meleget produkálni, a meynyire a szerves testeknek szükségük van. E mag működése bizonyos gázok fejlődését feltételezi, melyeknek bizonyos

távolban kell a nap magvát körülvenniök. Ezek a gázok fehér izzók s ezeknek köszönhetjük a hó egy részét. A mag folytonos működésben van. Olyan, mint egy óriási vegytani laboratoriu-m, a hol folytonos gázok fejlődnek, melyek aztán kilöktenek. Ha már most ezen, a nap felületén végbemenő erupcióknak az a következményük, hogy az izzó gőzburo: szétszakad, úrök támadnak, s ezek az ugynevezett napfoltok elérték számuk és kiterjedésük tetőpontját a maximumot, akkor lassan lassan, tizenegy év alatt, megint eltűnnek s a nap megint fényes ragyogó, a milyen volt azelőtt. Az is be van bizonyítva, hogy időjárásunk bizonyos mértékben összeköttetésben áll a napfoltok kisebbnagyobb mennyiségben való keletkezésével. Jelenleg a napnak tisztának kellene lennie és abnormitás, hogy amint ezt szabadszemmel is ki lehet venni a napon körtealaku folt van. Ez a folt a mint kifejtettük nem egyéb egy, hogy úgy mondjuk — lyuk, abban az izzó és meleget produkáló gőzburokban, mely a nap magvát körülveszi. Nagyon természetes, hogy ilyen folt által a napsugarak egy része is elvész a föld számára. Ennek következtében aztán a hűtők is kisebb, mint a milyenek a jelen évszakban lennie kellene. A napfolt, mely most a föld lakóinak, tehát nekünk is, annyi kellemtelenséget okoz, olyan nagy, hogy a földet még akkor is kényelmesen keresztül lehetne rajta gurítani, ha ötször nagyobb volna. Meglehet, — hanem ez csak feltevés, — hogy ezek a a viszonyok nemsokára talán julius közepéig jobbra fordulnak. Hanem addig is jó lesz ha azok, kik fürdőre mennek, kályhát, tűzfát visznek magukkal.

— Gyászhir. Altmann József csáktornyai nyug. izr. tanító leánya Paula, 21 éves korában hosszú szenvedés után f. hó 9-én elhunyt. Temetése ma d. u. 5 órakor leend. Áldás és béke porain.

— Jókai Mór legújabb regénye: „A három márványfej“ a Révai testvérek által megindított fűzetes kiadásnak folytatásakép ép most kezd megjelenni és a kiadóhivatal, mely fáradhatatlan buzgólkodik azon, hogy irodalmunk jeles termékeihez mindenki a legkisebb áldozattal juthasson, szerkesztőségüknek átküldötte az 1. és 2. fűzetet. Ha az ajánlatot a külső kiállításra kell kezdenünk, ezt csak azért teszszük, mert az író neve maga felment az alól, hogy a tartalmat is ajánlanunk kelljen, — nos tehát a kiállítás csinos, izléses és a mellett elegáns. — Jókai Róza illusztrációival díszítve. Mi a jelen vállalat célja? Nem Jókai nevét ismertté, mert ezt a nevet ismerik mindenütt, hol írni és olvasni tudó ember valaha megfordult, — hanem az, hogy műveit mindenki birhassa és díszét képezze az azok nemcsak a gazdagok üregajtós, ébenfa, arany csillogású szekrényének, de ragyogásából sohasem vesztiti díszét a legszegényebb ember polczán sem, ki a halhatatlan költő lángelméjének termékeit ott tartja imakönyve mellett és mint ebből „hitet reményt és kételyei köz.pette bizalmat, úgy azokból lelkesedést, ihlettséget merítsen és a koszorú író búhajós, igéző nyelvében szerzett magyar hazáját megszipulve, a költészet fényével megaranyozottan lássa. Jókai műveit terjesztve, saját nemzeti büszkeségünk istápoljuk és dicsőségét szemléelve, önmagunk dicsőségét élvezzük. Műveit ezren és ezren birták eddig is, — jassanak most be a legszerényebb hajlékokba. — Husz krajczáros fűzetből kincset gyűjt magának az egyzertű munkás is és a heti foglalkozás után pihenésre vágyó lelke Jókai műveiben az élvezet kiapadhatlan forrását fogja eltálatni és visszatükrözve látja bennök „nemzeti életét és jelenét. Ajánljuk e vállalatot, mert olcsó, díszes, kitűnő és a nagy közönség érdekében állónak tartjuk a figyelemzetést, hogy legzselészerűbb egyenesen Révai testvérek kiadóhivatalánál (Bucapest, IV. váci-utca 11.) előfizetni. (Előfizetési ára egész évre (30 fűzetre) 6 frt., fél évre 15 (fűzetre) 3 frt.)

H i r d e t é s e k.

leć, da bude potlam mu vre vu pamet doš'o, kaj bi s kotlom napravil.

Stupi tolvaj dojdjuču nedelju k ošter- jašu od koga je kotla vkral, koj je rav- no *potal nepoznatoga tolvaja. Tolvaj, kak da nikaj nebi znal od kotla, pita ošterjaga:

Čuju Abraham, toga kotla jim je ne mogel kakov nase fajte muš vkrasti; haj bi delal on s njim, prodati ka nebi mogel, im bi svaki zeznal.

Kaj bi s njim delal? odgovori Abra- ham, ti hurmak, kaj bi delal? Sekirom bude ga rezcepal na falate, pak bude ga prodal vu varšnu kotlaru.

No ve jim verjem, da je kotel sgu- bljen, veli ruski muž, koj je samo zato došel, da nezna, kaj bi s kotlom napravil.

Brate včera me je zimica trla. Od česa? Od zelje, ar sem ne mogel z nje jesti.

Kuliko leta je tomu da si oženjen? Četiri. Četiri? pak te još nikakvo obiteljsko veselje nije dostiglo? Kak nebi; puuca mi je vumrla.

Odaudili su na Hercehla, da ga bu- du obesili. Vu rešt su poslali rabinera, da ga na veliko put pripravil. Rabiner ga je ovak počel razveseliti:

Herschl, pripravil si dušu, ar bude te veliki veselje dostiglo. Zutra budeš vre s Abrahamom pak itakom pri veli- kim stolu ribe jel.

Nu, ako su one ribe tak jako dobre, misli pobožen Herchl, onda se daj i ti obesiti!

CENA ŽITKA.

Pšenica 8.50 8.70 - Hrk 6. 6.60 -
Ječmen 5. - 6.50 - Zob 6 - - -
Kuruza 6. - 6.05

LOTTERIJA.

Budapešt 3 julius 1887.
30. 71. 88. 34. 70

Szerkesztői üzenetek.

Pécs. N. F. Levelezési lapját megkaptuk. A lapot küldjük. A fizetést teljesíteni akkor amikor lehet, ha előbb nem, quardian korában; kívánjuk, hogy ez minél előbb be- követhessék. Üdvözlét! - Stridó. H. Szives tudósítása a jövő számra maradt. Üdvözlét!

Vasuti menetrend Csáktornyaán.

Indul.

Erőgerhof felől.

Reggel 6 óra 28 perczkor postav.)
Délután 4 " 13 " gyorsv.)
Éjjel 12 " 09 " vegyesv.)
Éjjel 1 " 45 ")

Kanizsa felől.

Reggel 5 óra 16 perczkor gyorsv.)
Délben 11 " 55 " postav.)
Éjjel 10 " 21 ")

Varassd felől.

Reggel 7 óra - perczkor vegyesv.)
Este 10 " 27 ")

Érkezik.

Erőgerhof felől.

Reggel 4 óra 53 perczkor gyorsv.)
Délben 11 " 27 " postav.)
Éjjel 9 " 53 ")

Kanizsa felől.

Reggel 6 óra 37 perczkor postav.)
Délután 4 " 17 " gyorsv.)
Éjjel 12 " 21 ")

Varassd felől.

Reggel 4 óra 50 perczkor vegyesv.)
Este 9 " 13 ")

Szerkesztő:

MARGITAI JOZSEF
Urednik.

1726. tlk. 86.

Arverési feltételek.

Savora Lénárdné és Jako- bics Jakab csatlakozott végrehajtatók- nak Savora Lénárd hagyatéka elleni 300 és 52 frt tőkekövetelések és járú- lékaik iránti végrehajtási ügyében Goricsán községházánál

Az 1887. évi augusztus hó 10. napján d. e. 10 órakor

megtartandó nyilvános árverésen ár- verés alá bocsáttatik a nagy-kanizsai kir. jbiróságnak a perlaki kir. jbiró- ság területén levő Goricsán községben fekvő s a goricsáni 111. sz. tjkvben A 129 - 130. hr. sz. alatti bejegyzett ház, belsőség, kert, legelő és erdő- illetőségnek Savora Lénárd hagyaté- kát illető feleré- zek 206 frtban továb- bá a goricsáni 1846. sz. tjkvben A I. 722|b. 1321|b. 1321|b. 2424|b. 4268|b. 4370|b. 4763|b. 1166, 1263. 2473, 3953 4321. hrsz. a Savora Lénárd hagyatéka tulajdonául bejegyzett in- gallanok 794 frtban ezennel megáll- apított kikiáltási árban. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áro- alul is eladatni fognak. 3. árve- rezni szándékozók tartoznak az ingat- lanok becsárának 10% -át vagyis 20 frt 60 kr és 79 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri ren- delet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez leten- ni. avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bi- róságnál előleges elhelyezéséről kiállí- tott szabályszerű elismervényt átszol- gáltatni. 4. Vevő köteles a vételár három egyenlő részletben és pedig: az elsőt az árverés napjától számítan- dó egy hónap alatt, a másodikat u. azon naptól számítandó 2 hónap alatt a harmadikat u. azon naptól számi- tandó 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjá- tól számítandó 6% kamatokkal együtt az 1881. évi december 6-án 39,425. I. M. sz. a. kelt rendeletben előírt módon a Csáktornyai kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítani.

5. Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napját követő-

leg esedékes adókat és átruházási ille- teket viseli.

6. Vevő a megvett inga- lanok bir- tokába az árverés jogerőre emelkedé- sével lép és azoknak haszna őt illeti.

7. A vevőnek a vételi bizonyítvány az 1881. LX. t. cz. intézkedései érte- lmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az idézett törvényczikk 187. §-a intézkedésének megfelelő utó aján- lat nem tétetik.

8. A tulajdonjognak vevő javára bekebelezése csak a vételár és kama-

tainak teljes lefizetése után fog biva- talból elrendelteni.

9. A menyiben vevő az árverési fel- tételek bármelyikének, a kittizott idő- ben eleget nem tenne, az általa meg- vett ingatlanokra az érdekelt felek bármelyikének kérelme következtében az 1881. LX. t. cz. 185. §-a szerint vevő veszélyére és költségére bánat- pénzének elvesztése mellett utabb ár- verés fog elrendelteni.

Kelt Perlakon, 1887. évi márczius 28. án.

A perlaki kir. jbiróság, mint telekvi hatóság. 702 1 1.

A t. cz. építő közönség figyelmébe.

Van szerencsénk az igen tisztelt építő és épített közönségnek az építkezési idényre

Steinbrucki Román Cement és Steinbrucki Portland Cement

gyártmányainkat ajánlani.

Cementeink évtizedek óta a legakadályosabb vízi és szárazföldi épít- kezeseknél ép oly erős mint tartósnak és az idő viszontagságai ellen jönnek bi- zonyultak, miről nevezetes szakférfiak elismerő bizonylatai ugy előbbi mint ujjab időkből tanuskodnak.

Gyártmányaink eredeti gyári árak mellett árusittatnak kizá- rólagos képviselőnk,

Spitzer Jajos urnál Nagy-Kanizsán.

Steinbruck, 1887. julius hóban.

Steinbrucki Cementgyár.

707 1-3.

Ifj. BRANDL ANTAL SOPRONBAN

minden mezőgazdának ajánlja

Brandl A.-féle magasztatót.

Mely a legjobb és legbiztosabb szer a BUZA, ÁRPA, stb. terményeknél előforduló ÜSZÖG valamint ROZSDA ellen.

A használati utasítás, minden csomagon feltüntetve van, melynek potnos alkalmazása teljes sikert biztosít.

KAPHATÓ: Osztrák-magyarország minden nagyobb fűszerkereskedésén.

Főraktár: BRANDL ANTALNÁL Sopronban.

Egy csomag ára 25 kr. - Nagyobb vételnél megfelelő jutalék adatik. 703 1-4.

"Zacherlin"

a legkitünőbb szer minden rovar ellen!

Ez az új, kitünő specialitás bámulatos erővel és gyorsasággal kiöli a férgeket a laká- sokból, konyhákból és szállókból, valamint a házi állatokról, az istállókból, üvegközi és kerti növényekről. Az igazi csakis névaláírással és védelmi jeggyel ellátott eredeti üvegben kapható. A mit pusztán papírzacsokban mérnek ki, az sohasem igazi „Zacherl-Specialitás“!

ZACHERL J., Bécs, I. Goldschmiedgasse Nr. 2.

Nagy Kanizsán kapható Fesselhofer J. urnál, Zala-Egerszgen kapható Keszler S urnál, Kaposváron kaph. Babochay Kálmán gyógyszer. Csáktornyaán) Strahia testvéreknél,) Dr. Unger gyógyszer.) Czolner Vincze urnál.) Göncz L. urnál, Keszthelyen) Keresztes J. Schleifer A.) Szabó Imre

A vidéken „valódi Zacherlin“ ott kapható, hol „Zacherlin-falragasok“ láthatók.

A ki kétségben van a felett,
 hogy a hírlapokban feldobott gyógyszerek közül melyiket használja betegség ellen, az írjon egy levelezőlapot Richter kiadó-intézetnek Lőpésbányán s kérje a „Betegbarát” című röpiratot. E könyvecskében nemcsak a legjobbaknak bizonyult háziszerek vannak részletesen ismertetve, hanem **betegségekről szóló jelentések** is olvashatók. E jelentések mutatják, hogy igen sok esetben egy egyszerű háziszert is elegendő arra, hogy még a legsúlyosabb betegségek is szerencsésen elháríthatók. Ha a betegnek a megfelelő gyógyszer rendelkezésre áll, akkor még súlyos baj esetén is gyógyulás várható, s ez okból egyik betegnek sem kellene a „Betegbarát” megrendelését elmulasztani. E figyelmeztető könyvecské segítségével sokkal könnyebben választhatja meg a szükséges gyógyszert. A röpirat megküldése a megrendelőnek költségére nem kerül.

(*Főraktár: **TŐRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Budapesten

ÉN, CSILLAG ANNA
 185 cm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam föltalált kecsés 14 havi használat után nyertem, mely megakadályozza a hajhullást, elősegíti a hajnövekedést és erősíti a hajbőrt, uraknál elősegít egy teljes erőszakainövés-t, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megőrzi a korai öszüléstől a legnagyságosabb korig. Egy köcsög ára 50 kr., 1 frt, 2 frt. Postával küldés napenként a pénz előleges beküldése vagy postautánvétel mellett az egész világba. 701 2-20

CSILLAG ÉS TÁRSA.
 Budapest, Király-utca 26.

1421 sz. tk. 1887.
Arverést hirdetm. katonat.
 A csáktornyai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Schenk János szelniczai lakos végrehajtatónak Sztternád Mihály praprocsáni lakos végrehajtást szenvedő elleni 210 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanisai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. járásbíró) területén lévő VI. hegykerületi 42. számú telekjegyzőkönyvben 137, 149, 121, 129; 218, 150. hsz. ingatlanokból és azokhoz tartozó legelő és erdő illetményből Sztternád Mihályt illető 1/3-ad részére az árverést 503 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1887. évi augusztus hó 27-ik napján d. e. 10 órakor a VI-dik hegykerületi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 50 frt 30 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában ki jelölt óvadékképes értékben letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyan, 1887. évi május hó 5. napján. A csáktornyai kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

704 1-1

1397. sz. tk. 86.
Arverést hirdetmény.

A perlaki kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről, közhírré tetetik, miként Deutsch Zsigmond jurcsoveczy lakosnak Kovácsics György jurcsoveczy lakos végrehajtást szenvedő elleni 47 frt 62 kr. tőke s járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék s a perlaki kir. járásbíró területére lévő Jurcsovecz községi 41. sz. tjkvben A I. 1-2, 5-8, 10-14. sor sz. alatt Kovácsics Györgyöt illető 954 frtba becsült 1/3-ad rész és a jurcsoveczy 227. sz. tjkvbe Ovcvár Lukács neje tulajdonánál átírt 277. hr. sz. alatti ingatlanok

160 frtba becsült 1/3-ad része, s tartozéka
 1887-ik évi augusztus hó 8-ik napján d. e. 10 órakor
 Jurcsovecz községében megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10% -át vagyis 111 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881. évi 60. t cz. 42. §-ában előírt óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni a többi feltételek a bíróságnál megtekinthetők.

Kelt Perlakon, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1887. évi május hó 27-ik napján. 705 1-1.

WEISS JÁNOS
 áruháza
 BRÜNNBEN, Ferdinandgasse 7. szám.

Brünni nyári	Brünni iltónyszővetek	Valódi Bumburgi	Házivászon
Kamarn szövetek gyönyörű mintákban. mosható 60 cm. széles egy teljes férfiföltöny 7 méter 350 kr.	Kitűnő minőségben tiszta gypju 135 cm. széles egy teljes férfiföltöny 5 frt	szövetek legjobb férfi fehérminták. Egy drb. 30 rőfjótállás mellett 1/4 széles 850 kr.	Valódi rómerstádti, férfi és gyermek fehérneműknek igen alkalmas. 29 rőfjótállás mellett. Egy drb. 1/4 széles 450 kr. Egy d. 1/4 sz. 575
BBOCAT	BOSTON	Női ingek	Női ruha szövetek
Női ruhának a legújabb és legdivatosabb tiszta gypjuból, minden divatos színben 15 méter 5 frt 50 kr Egy teljes ruhára	A legújabb női ruhák minden divatos színben. Egy ruha 10 méter 3 forint.	Készen — vagy Chiffonból, teljes nagyságban, csipke betéttel 6 drb. 3 frt 75 kr.	Valódi francia szatin széles Bordürrel. A legújabb és legdivatosabb ez idényben, Egy ruha 10 méter — 4 frt.
NŐI KÖTÉNYEK	CHIFFON		
Chiffon, Creton-, vászon és Oxfordból, körüskörül csipkével divatos munkákban 630 19-20 6 drb. 2 forint.	Kitűnő minőségű, férfi, női- és gyermek — fehérneműknek igen alkalmas 90 cm széles 30 rőf Egy darab 5 forint 50 kr.		

Szétküldés postautánvétel mellett. Minták és Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Radeini savanyukut-gyógyfürdő
 2 órányira Luttenbergtől.

A radeini víz és gyógyfürdő a legjobb gyógyhatással bír: **köszvény, epehólyag, vesebaj, gyomorhaj, mirigydaganatok és nőbántalmakra.**

A radeini savanyuvíz összehasonlítása más savanyuvizekkel:
 Radeini 91-797, Petanezi 80-449, Gieszhubli 43-793.

Egy fürdő 30 kr. Ételek és italok jó és olcsó áron. Szobák napenként 30, 40, 50 és 60 kr-ért.

A radeini savanyuvíz friss töltésben kapható Csáktornyan Todor József-nél Varazsdon: Moses M.-nél.

Radeinska kisela voda i kupelište,
 2 vure daleko od Luttenberga.

Radeinska voda i kupelište ima najbolje lekovitu jakost proti: ulozí (giht) Skro-felom, zuenom betegu, bubreznój, — zeludacnoj, — i zenskoj bolesti.

Sravnjivajte radeinske vode s drugimi kiseli vodami:
 Radeinska 91-797, Petanezka 80-449, Gieszhubli 43-793.

Jedno kupelište 30 kr. Pitje i jelo je dobro i fal
 Jedna soba na dan po 30, 40, 50 i 60 kr.

Nagy választék menyasszonyi ékszerekben!

HERLINGER M.
 óras és ékszerész Csáktornyan.

Alapítottott 1873. évben. Alapítottott 1873. évben.

Van szerencsém ezennel a n. ó. közönség szives figyelmébe ajánlani az ujonnan berendezett és dusan felszerelt **ARANY, EZÜST és nagy chinai ezüst áruk raktáromat.**

(főter, az új takarékpénztári épületben) hol e szakmába vágó díszes mindennemű ajándékoknak igen alkalmas tárgyak a legújtanosabban beszereszhetők. — Bátorodom még a n. ó. közönség szives figyelmébe ajánlani jól berendezett **optikai áru raktáromat**

CHINAI EZÜST ÁRUK **IGEN OLCSSÓ ÁRAKÉRT**

Nagy választék születésnap ajándékokban.

A LEGJOBB SZIVARKAPAPÍR A VALÓDI LE HOUBLON
 francia gyártmány
 Cawley és Henrytől Párisban.

Utánzóktól óvatik!
 Ezen papír Dr. J. J. Pohl, Dr. H. Ludwig és Dr. D. Lippman urak, mint a bécsi egyetem vegytan tanáraitól a legjobban ajánlatik és pedig: kitűnő minősége és tisztasága végett és minthogy abban semminemű, az egészségnél ártalmas anyag vegyítve nincsen.

500 PRELLES
 17, rue Béranger, a PARIS

MAGYAR GÖZCSÉPLŐKÉSZLETEK
GROSSMANN és RAUSCHENBACH-tól
 BUDAPESTEN.

3 1/2 lóerejű **GÖZMOZGONYOK**
 fa-, szén- és szalmatüzelésre s legszilárdabb szerkezettű, könnyen szállítható s új szerkezettű **GÖZCSÉPLŐGÉPEK**
 szeges dobbal, kettős tisztító műel. árpatoklyászólóval és osztályozó hengerrel.
 Ár 3150 frt és azon felül. **MUNKAKEPESÉG 10 óra alatt 3000-6000 kéve JÓTÁLLÁS.**

Az 1885-iki **BUDAPESTI ÁLTALÁNOS ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON nagy díszoklevél.**

Grossmann és Rauschenbach
 ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
 külső váci ut 7. BUDAPEST külső váci ut 7.

4, 6, 8 lóerejű **GÖZCSÉPLŐKÉSZLETEK**
 verőléces dobbal és vaskerettel, legújabb, legszilárdabb szerkezet: **ERÉK, VETŐGÉPEK, ROSTÁK, MALMOK, MORZSOLÓK, SZECSKA- ÉS RÉPAVAGÓK** és mindennemű más **MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK.**

Budapestre felránduló vevők kizárólag és egyenesen gyárunkba (5 percznyire az osztr. államvasutól) jönni kéretnek.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagaćućega činovničkoga društva“ u Čakovcu, — „Doljno-Medjimurske šparkasse“
i „Podpomagaćućega društva“ u Prelogu, — „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“ u Strigovi.

Izlazi svaki tjedan jedankrat i to: u svaku nedelju.

Urednička pisarna:

Glavni pijac, fraterska hiža, lijevo na kon-
dignaciji. — S urednikom moći je svaki
dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve
pošiljke tičuće se zadržaja novinah, naj
se pošiljaju na ime Margitai Jožefa
urednika u Čakovcu.

Izdateljstvo: Knjižara Fischel Filipova
kam se predplata i obznane pošiljaju

Predplata eua je:

Na celo leto	4 ft
Na pol leta	2 ;
Na četvrt leta	1 ;

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Nekaj iz pravic orsaga.

Magjarski orsag je nastal u de-
vetoletju, kad su Magjari došli u
Europu i zavzeli ovu zemlju, gde mi
vezda živimo. Stanovnici Magjarskoga
orsaga sačinjavaju magjarskoga na-
roda; sim se dakle neracunaju samo
oni, kojim je materinski jezik magjarski,
nego svi stanovnici Magjarskoga orsaga,
svi koji su podanici magjarskoga kralja
akoprem vnoji govorišu nemški, totski
srbski, horvatski ili rumunjski.

Magjarski orsag je odvisno-samovlad-
ni orsag, t. j. konstitucionalna kralje-
vina; vladar dakle ne gospoduje
svojevoljno, nego i narod ima pravo
pri donasanju zakonov, pri ravnanju
orsaga i pri drugih orsačkih poslih.
I to nije vezda tak, nego je od pos-
tanka Magjarskoga orsaga navek tak
bilo. Kad su Magjari u Etelközii
prisegu položili i onoga glasovitoga
etelközskoga kontrakta napravili, već
su onda odlučili, da moraju biti orsačka
spravišća, u kojih moreju biti pogla-
vari naroda, i prez njih nije mogel
vladar niti zakone stvoriti, niti orsačke
posle izvršavati. U potlašnjih stolecih
je navek tak bilo; na orsačkih spra-
višćih delali su zakone kojih se ima-
ju vladari i podanici držati, ustanovi-
li su magjarski sustav (konstituciju)
i proti vremenitim okolnostim su ga
popravljali. Ovi zakoni i po ovih za-
konih nastavše odredbe činiju magjar-
sku konstituciju, a navuk, koj nas ovo
vući, zove se navuk sustava Magj-
orsaga. Ovaj navuk vući nas, kak su
naši predji mudro i dobro ravnali or-
saga, vući nas, kakov red je vezda,
kakove juše ima svaki domorodec,
po tom spoznamo magjarske zakone,
koje moramo poštuovati i pokoravati
se, ar drugač sloboden narod nemre
obstati. Upoznava nas nadalje, kakove
dužnosti mora svaki domorodec izvrša-
vati, a prez izvršavanju ovih, orsag
srećen nemre biti, mir u orsagu ob-
stati nemre.

Kak iz povesti znamo, Magjari su
iz svoje stare domovine izmed Volge
i Urala okolo 884. leta p. Kristu-
ševim narodenjem odputovali i proti
jugo-zapadu išli novu domovinu iskat.
Onda je celi narod na sedem družtvah
bil razdeljeni, i ova družtva nisu bila
prav u najvećoj složnosti, i nisu se
mogli proti neprijateljem složno obra-

niti. To je prinukalo nje, da su u
Etelközii prisegu položili i jednoga
vodju si izerali Ovak složni narod
si je na lehkii način priskrbel novu
domovinu. Ali zato nije vodja po svo-
joj volji gospoduval. On je moral na-
vek poslušati na govore poglavarov
pojedinih družtvah

I. Magjari bili su razdeljeni na dva
razrede. Prvi razred sačinjavali su
s l o b o d n i Magjari, t. j. svi rodjeni
Magjari. U drugi razred spadali su
slugi, t. j. oni, koje su Magjari u
bitkah nadjačali i preobili.

II. Kad se je kršćanska vera med
Magjari zakorenila, nastalo je više
redov, a stari društveni sustav je već
pod sv Štefanom kraljom čisto prestal.
Najnamenitiji redi bili su: plemenitaški
red, t. j. najbogaćiji Magjari.
Svećenički red sačinjavali su biskupi
i drugi popi, koji su vekšu službu
podnašali. Bili su nadalje građski sol-
dati, koji su u gradu kojega plemenitaša
stanuvali i grada proti nepri-
jatelji branili. U gradih bili su osim
soldatov i drugi ljudi, i to je bil
građski puk. Blizo gradov nastanili su
se svakojački meštiri, i ove su nazvali
za purgare. Za obdelavanje plemeni-
taških zemljah bili su odredjeni slugi
to jest oni ljudi, koje su Magjari u
taborih polovili.

III. Kad je Arpadova porodica izu-
mrla, na početku 14. stolecja bil je
magjarski narod ovak razdeljen:

a.) Razred rimokatoličkih glavnih
popov, koji su od kralja velika iman-
nja zadobili i velike juše su imeli.
b.) veliki plemenitaši ili velikasi,
koji su se od manjših plemenitašov
samo u tom razlikovali, da su boga-
teši bili.

c.) manjši plemenitaši, budući je
njih najviše bilo i najviše su alduvali
za dobrostanje naroda, zato je moći
reći, da su oni zadržavali orsaga.

Ovi tri redi zvali su se s jednim
imenom plemenitaši. Plemenitaši imeli
su svoje imanje, hodili su na orsačko
spravišće, bili su slobodni i nisu pla-
ćali porciju

d.) Varaški purgari zadobili su od
kraljov osobnu slobodu, njihove grun-
te plemenitaši bantuvati nisu smeli,
njihove obćne nisu spadale pod vlast
varmegjinsku, i sami su si zbirali čin-
ovničke Potlam njim je Zigmund dopus-
til, da slobodno dojdeju i na orsačko

spravišće. Leta 1405. bili su prviput
varaški ablegati na ors. spravišću.

e.) Kmeti nisu imeli osobnu slobodu
živeli su na zemlji kojega plemenitaša
plemenitašu iliti svojemu gospodaru
moralu su zemlje obdelavati.

IV. Pod kralji iz svakojačkih poro-
dicah i iz Habsburg-hiže su se sledeće
premenjbe pripetile.

Nekoji kralji, imenito Robert Karoly
i Lajoš veliki podpomagali su nekoje
plemenitaške obtelji, i kad su se ove
obitelji podigle, podelili su njim kralji
imena, grof, baron i na taj način su
postali tak zvani magnaši

Menjši plemenitaši su se pomnožali,
ar su kralji vnoгим darovali ime ple-
menita a, ali imanja njim nisu daru-
vali (armališti).

Lajoš Veliki dal je vun naredbu,
da niti jedan plemenitaš nesme svoje
imanje prodati ili po svojoj volji komu
darovati, nego da njegovo imanje os-
tane njegovomu sinu, a ako nebi imel
sina, onda drugoj deci i rodbini. Po
tom je jeden imetek navek ostal samo
jednoj obitelji u rukah.

Stališ kmetov postal je huj-i. Lajoš
Veliki odredil je, da svaki kmet mora
devetinu plaćati svojem gospodaru,
svako leto morali su kmeti dati ili
52 foringaše ili 104 pešičke težake.
Kmeti su plaćali porciju. Posle Dožove
bune nisu se već smeli kmeti niti seliti,
nego su morali na jednom mestu biti,
tak živeli i tak delati, kak je njihov
gospodin hotel. Kmeti su dakle jako
prišteni bili, dok god njim se nje
kraljica Maria Terezia smilovala i
vekšu slobodu njim podelila. Jožef
II dotrgel je vekovečno kmetstvo, i
dopustil, da se kmeti slobodno po svo-
joj volji seliju. Leta 1832-6 bilo je
na orsačkom spravišću odredjeno, da
kuliko zemlje mora gospodin kmetu
dati, i opet kaj je dužen kmet gospo-
dinu voiniti i dati. Na istom spravišću
odredilo se je takaj, da se svaki kmet
more izkupati. Leta 1848. su pak
kmetstvo čisto dotrgli.

Ali nije se samo stališ naroda pre-
menjal, nego bili su svakojački vladari
i stališ celoga orsaga je navek drugački
i drugački.

U življenju Magjarskoga orsaga
razlučujemo četiri dobe: doba vodjah,
Arpadova kiža, kralji iz mešovitih
hižah i kralji iz Habsburg-hiže. Prvi
stupanj za Magjarski orsag bil je kon-

trakt ili odgovor u Etelközii. Ovd
su Magjari priznali Arpada i
njegove potomke za vodju, i zajedno
odredili su, da zakone stvarjati i orsaga
vtadati more vladar samo skupa s
narodom.

Okolo 1000 postal je Magjarski or-
sag kraljevina. Kak do vezda vodje,
tak si je od vezda narod kralje slobodno
zбирal, ali samo iz Arpadovoga pokolenja.
Navadno je najstari sin sledil oca
na tronušu. Ali vnoгіput je narod kra-
ljovoga sina na miru ostavil i izeral
si je kojega njegovoga rodjaka za kralja.
S vremenom morali su kralji, kad su
bili okorunjeni prisegu položiti, da bu-
du se zakonov držali i juša naroda
nigdar bantuvati nebudu. Béla IV. od-
redil je, da svi plemenitaši nebudu
hodili na orsačko spravišće, nego da si
narod morazebati zastupnike (ablegate)

Kad je Arpadova porodica izumrla,
imel je narod opet juša po svojoj volji
novoga si kralja izebati, ali narod iz
ljubavi proti Arpadovoj hiži, zbral si je
kralja izmed rodbine Arpadovoga pokolenja.

Lajoš II. zgubivši pri Mohaču život
i bitku, razredil se je orsag na dve
stranke. Jedna stranka štela ja Ferdi-
nanda I. iz Habsburg-hiže. Konec ove
zmešarije i prepirke bil je to, da se je
Erdély odlučil od Magjarske, i bil je
do 1690. leta kakti samostalna država.

Kralji iz Habsburg hiže razdelili su
orsačko spravišće na dve strani, na gor-
nju i dolnju hižu (parlament). Pri gor-
njem parlamentu bili su: rimo-katolički
i grčko-katolički nadbiskupi, biskupi,
neodvisni abaši, veliki šupani, rodjeni
magnaši i poglavar paulinskoga reda. K
dolnjemu redu spadali su: zastupnici var-
megjinskih plemenitašov, varaški i kap-
tolski zastupnici onih magnašov, koji ni-
su sami došli u gornji parlament.

Leta 1825. obdržavano orsačko spra-
višće je velike premenjbe učinilo u
orsagu. Od onda pričeli su s činim bolje
naglašavati, da je Magjarska kraljevina
neodvisna. Odredili su, da svaki domo-
rodec mora jednake juše i pravice imeti,
svaki šlovek postal je sloboden.

U stara vremena nije tak bilo kak
vezda, da bi drugi ravnali orsaga a dru-
gi opet pravice delili, t. j. da bi korman
bil od suda odlučeni. Onda su bile na
nekojih mestih osobe, i jedna te ista
osoba je vodila u onoj varmegjiji ili
okolici soldačke posle, izvršavala je sud-
bene posle, i pazila je na sveobći mir i red.

Iz povesti magjarske.

Mudri Kalman, prvi horvatsko-dalmatinski kralj.

Kalman (1095—1114) budući je jako
ljubl znanstvene knjige, zato su ga za
mudroga Kalmana nazvali. Pišeju od
njega, da je bil puklavi, šepavi, piskot-
ljiv i v križ je gledal, i kakti nepri-
ličnoga za kraljevski tronuš, šteli su,
da bi pop bil, ali Kalman je halju hitil
i pobegel pred svećeničtvom. Ali ako-
prem je Kalmanovo telo grdo bilo, zato
je u njegovim grdim telu lepi i mudri
duh stanuvao. Kalman je magjarskomu
narodu dobre zakone dal, i povekšal je
diku orsaga.

Taki na početku kraljuvanja imel je
posla s križarskim vojskami; budući su
križari velike zločine činili i pri Ovaru
su jednoga mladiga na raženj napićili,
zato je Kalman celu njihovu vojsku raz-
tiral, i nije njim dopustil prek Magjar-
skoga iti. S ovimi križari bil je on
glasoviti Peter zvani pustinjač, koj je
vodil šerege i velikoga drvenoga križa
nosil s sobom. Ove vojske su se zato
zvale križarske v o j s k e, ar su svi
imeli iz črlenoga sukna križa prisitoga
na opravu. Kalman je raztiral ove po-
tepuhe, ali kad je lotharinski herceg

Borujllon Gottfried s svojim križarski ni
vitezi prosil, da bi slobodno črez Magjar-
ski orsag išel. Kalman je s ovimi lepo
postupal; ar u ovoj vojsci bili su ple-
menitaši i gospoda i sam kralji sprevo-
dil je nje do granice orsaga.

Zatim je Kalman pokazal, da on n
samo knjige, nego da i sablju zna dobro
hasnuvati. Najvekša želja bila mu je,
da bi priskrbel i nad morjem vlast Ma-
gjarskomu orsagu. A to je Kalman i
postigel. Za kratko vreme vmiril je ne-
mirne Horvate i s tom prilikom preobil
je Dalmaciju, i nju k Magjarskomu or-
sagu priklopil, leta 1102., zavzel je ta-
kaj Bosniju do Narente vode, i dal se
je leta 1113. za horvatsko-dalmatinskoga
kralja okoruniti

Kalman nije orsaga samo povekšaval, nego
je hotel s dobrimi zakoni dobrostanje
orsaga učvrstiti, izaradi česa je u Tarca-
lu orsačko speavišće skup zezval. Neče-
murne srtne kaštige je na menje del.
Tolvajom nije bilo smeti već nosa od-
rezati, oči izkopati nego je moral
platiti, ili drugu kakovu kaštigu pod-
nesti. Osobite je zapovedal, da zaradi
coprije obtužene, nije smeti pred sud
postaviti, i izrekel, da „copernicah ne-

ma“, zato nesme copernice nigdo već
niti spomenuti.

Pod celim kraljuvanjem imel je Kal-
man najviše posla s svojim mladšim
bratom Almošom, koj bi bil rad korunu
preobil i višeput se je proti kralju
spuntal. Almošove puntarije i nevernost
su kralja Kalmana tak razardile, da ga
je dal vloviti i u Dömösu v kloster
zapreti.

Budući je Kalman već vezda pričel
beteguvati, bojal se je, da po njegovoj
smrti nebi Almoš ili sin mu Bela bil
Magjarski kralj, zato je ove obedva dal
oslepiti. Kalman imel je dve žene, od
prve žene rodil se je sin Štefan, koj je
Kalmana na tronušu nasljeđuvao; od
druge žene rodil se je Borič, koj je
potlam vnoге tabore i nemire zrokuval,
ar je navek željel korunu zadobiti.

Slabi kralji.

Štefan II. (1114—1131) bil je sto-
pram trinajst let star, kad su ga okorunili.
Pod njim bili su svakojački škodljivi
nemiri u orsagu, i budući je kralj jak o-
kruten i pokvarenoga življenja bil, zato
ga je narod mrzil u Magjarskim orsagu
ali nasuprot, jer je Kune više poštuval

kak Magjare, zato su svakojački nemiri
nastali u orsagu.

Štefan je nasukorom zbetažal, i budući
dece nije imel, dugo je premišljaval,
komu bi ostavil korunu. Almoš je vumrl,
za slepoga Balu su takaj govorili, da ja
vumrl. Ali Štefan je doznal, da slepi
Bela živi, i da je dosta jaki mladie
postal iz njega, nad čim se je kralj
jako razveselil; taki je dal Belu k sebi
zvati i priskrbel mu je ženu Jelenu, koer
srbskoga vojvode Uroša. Štefan se je
zatim u fratersku opravu oblekel, i u
pokori je preživel zadnje dneve svojega
življenja.

Slepi Béla (1131—1141) bil je mi-
ren dobroga srca ali slabi kralj. Mesto
njega je njegova oduševljena ali fantom-
ljiva žena Jelena vladala nad orsagom.
Jelena bila bi se rada fantila med oni-
mi, koji su joj muža oslepili, Nagovorila
si je dakle muža, da bi orsačko spra-
višće zezval skupa u Aradu.

Orsačko spravišće obdrživalo se je
polek Maroš vode pod vedrim nebom.
Kraljica vodeč slepoga si muža, s svo-
jimi dvimi sini je došla na spravišće,
gde je takovoga buntovnoga govora
držala, da su razjareni plemenitaši i
priatelji kralja sablje spaknuli, napali

Gospodarstvo.

Zelena krma. Jesu nekoji gazdi, koji nemreju premisliti, zakaj zelenu travu na toliko ceniju. Kaj nisu vu suhom seni isti hranljivi deli kak i vu zelenoj travi? pitaju navadno.

Jesu! ali zato je zelena krma vnoغو više vredna kak suha.

Vu zelenoj krmi su pojedine niti trave vnoغو mekše, kak vu suhoj krmi, i zato je marha leže prekuha. Vлага vu zelenoj krmi podpomaže prekuhavanje hrane, a pri suhoj krmi je obratno. Kad želudac suhu hranu prekuha, mora sam od sebe vnoغو vlage proizvoditi, pri zelenoj krmi to nije potrebno.

Ako želudac sam proizvodi vlagu, onda mu moramo to nadomestiti, daklem više hrane mu moramo dati. Zelena krma se leže prekuhava, popravi želudca tak, da ovaj more zrnje prekuhivati, i dosta vlage daje želudcu.

K prekuhavanju suhe krme je izim toga vnoغو vremena treba, i želudac ima vnoغو više posla, kak pri zelenoj krmi.

Razlika med njimi je to, da su hranljivi deli vu zeleni krmi bole raztaljeni, kak vu suhoj, i zato se leže prekuha.

Suhu krmi je moći namočiti ili pacati, ali zato itak nije tak dobra kak zelena krma.

Iz toga vidimo, da zelena krma treba menje vremena i ima više jakosti, kak suha.

Vnogiput gazda mora v majušu ili s početkom juniuša jeden falat zemlje s krmom posejati. Ako je n. pr. već gdo pokosil ranu krmi a zemlju neće praznu ostaviti, onda je najpredi treba paziti, da se setva ne pomeša. Ako je n. pr. predi detelica ili repica bila na onom mestu, onda moramo takvu krmi posejati, da bude moći za njom opet jesenskoga žitka sejati. Za taj posel je dobra detelja i muštarda. Muštardu nije treba zaradi semena sejati, ar seme vnoغiput ne dozreli dobro, i onda nam itak seme ne donasa hasna. To je moći do sredine juniuša sejati, i detelicu s mustardom mešati, kaj je jako dobra hrana rogatoj marhi i birkam.

Pesek vu hrani mladine. Mladina svaku hranu, drobnu ili debelu samo

pogutne, i hrana dojde cela vu želudac. Želudac se den i noć skup steže, i razteže, podjednomo se giblje i drobi hranu. Hrana se vnoغو leže zdrobi, ako su vu želudcu mali kamenjčki, koji se vu zrno zapiliju i razfalataja, i onda želudac vnoغو leže prekuha hranu. Iz toga sledi, da bi dobro bilo mladini vu zimi peska vu kotec deti.

Kaj je novoga?

— **Vkradja** na željeznici. Madarász János marviński trgovac iz Péczela (Peštvarm.) se je sel na željeznicu, da vu Nagyvárad ide po vole. Kad je vre došel vu Nagyvárad, onda je spazil, da mu je negdo peneze, 6000 frti iz nutravjega žepa vkral. Na to se je sešat, da je vu željezničkih kolih zadržal i morti je onda poljeg njega sedeći jeden debeli človek mu iz žepa van vrezal bugjela, ili pak pri kolodvoru, gde je vnoغو ljudstva bilo.

— **Medved** delaju kvar blizo Tapolce. Do vezda su vre 4 konje i 8 rogate marhe rezdrapali. Medvedi su vre tak kurazni postali; da su se v noći blizo pastirske ognje nastanili, ali odonut su je pastiri s žeravicami odtirali.

— **Lihva.** Vu Kolozváru jednoga lihvara, imenom Liptai Endre trgovca odsudili zbog lihvarije. Naime on isti dal je na posudu 99 forintov na tak velike interese, da je kapital s interesi skup 10 mesecov dugo na 200 i deseret frti izrasel. Dužnik je menicu (veksela) podpisal, pak je moral platiti. Ali sud je to zeznal, pak su toga lihvara odsudili na 6 mesecov rešta i na 500 frt. kaštigu (štrofa). Iz van toga moral je kapitala onomu nazad dati, gdo mu je dužen bil, pak moral je još k tomu i stroške platiti.

— **Strahovita nesreća** se je pripetila 4 ga o. m. vu Jász-Berényu. Szakács Sándor honvedski főhadnagy (oberleitnant) je okolo jednoga stola stojećem honvedom raztumačil, kak je treba s dinamitom baratati. Szakács vužgal je

znoru, pak je hotel vkraj hititi dinamita, ali negdo ga je pošiknul pak mu je dinamit iz ruke opal i rezpuknul se. Honvedski husari su vu onoju minuti vu zraku letali. Szakács főhadnagy, Koller honvedski vračitelj, tri kaproli i dva prosti vojniki su taki mrtvi ostali. Hübner hadnagy (leitnant) pak je nogu i ruku zgubil, k životu mu i Balogh hadnagyu neima ufanja. Iz van ovih jako ranjeni su 28 honvedov. Veliko laranje i javkanje se je vu kasarni začulo i kad su honvedi ta dobežali, strahoviti kip su pred sobom vidli. Devet mrtvih, 28 teško ranjenih ležalo je sve posut, nekoji daleko odhitjeni. Iz Budimpešta su taki 3 honvedski vračitelji se peljali vu Jász-Berény.

— **Velike soldačke** mustre budeju se v szeptembru vu Čakovcu obdržale. Njegovo Velič. kralj bude takaj vu Medjimurje došel. Brankó činovnik visokog dvora bude za nekoliko dnevo vu Čakovcu došel zbog kvartira Njegovog Velčanstva. To su veseli glasi za nas Medjimurce.

— **Vkradjene** piceke su našli žandari 30-ga pr. meseca vu Čakovcu na pijacu, pri Safarič T ezi iz Nedelišća. Saffarič Trezu su žandari vu rešt odtirali.

— **Jeden**, koj je vu čizme zaljubljen. Čatarič Jožef stanovnik i tovaj iz Kuršanec, nekoliko dnevo, da su ga iz Vacza dimo pustili, gde je 4 letah zaprt bil, komaj da je dimo došel, čizme je počel krasti. Gde je samo mogel, zgrabil je čizme. Doma, na polju, senokoši, vu šumi i t. d. vkral je od bi rušov, težakov i poljedolcov čizme i prodal je čakovečkim čizmarom za nekoliko krajcarov. Ne menje, kak 55 parov vkradjenih čizmah su vre našli, a svaki den se javiju, kojim čizme faliju. Gospon izvučeni tolvaj već sedi vu reštu.

— **Vu D.-Dubravi** je čitaonica na spomenek 20 letnog svojeg bivanja, letnu plesnu zabavu obdržala. Kak nam pišeju. zabava je lepa i vesela bila.

— **Vu Schwaicu,** Zug varašu je 6-ga o. m. odvečer cela vulica potonula. Trideset i pet biž je vu jednu veliku mlaku opalo. Do 100 ljudih se je vtopilo, Oslobođiti nikoga nije moći bilo

kak jedno malo dete, koje je s zibkom plivalo po vodi. Vu ovim varašu to nije prva takova nesreća. 1485-ga i 1594-ga leta su dve vulice vu tu, poleg varaša ležeću veliku mlaku potonule.

— **Kolera,** to strahovito stragiło se pak približuje. Kak iz Trieszta brzojaviju, vu Talijanskoj je zbetežalo 17 ljudi i vumrlo 9. Mornarska oblast je odredila, da se moraju sve ladje previzitirati, koje iz Szicilije dojdou vu Trst.

— **Vu Bulgarii** su Ferdinand szász-koburskoga hercega jednoglasno za vojvodu izerali. Još nije znati, jeli budu tožbiranje druge velike vlade potvrdile, ako nebi potvrdile, onda budu Bulgari Bulgariju za samostalnu državu izkriknuli. Vojvoda bude dobil na leto 600 jezer frankov penez za vojvodske stroške.

— **Zbiranje** ors-ablegatah se je dokončalo. Izebrali su vu orsagu 289 ablegatah za vladnu stranku, 43 za umernu protivnu stranku, 77 za nezavisnu stranku, 11 za antisemite, 8 bez stranke i 7 za narodnostih. Novo zbiranje bude vu 7 mestih. Novo orsačko spravišće bude se vu septembru započelo.

— **Vu Kuršanecu** su se 3-ga o. m. obdržali školski izpiti. Kak nam vu magjarski del naših novin navedu tam nazočni izpiše: Vu Kuršanecu je vreden navučitelj g. Gönczi, da ga cela občina poštuje, ar je s učeniki svojimi takov izpit napravil, da su ne samo nazočni roditelji, nego iz Čakovca vnoغو tam nalazeži se, jako zadovoljni bili. Srečni kuršanski roditelji!

Nekaj za kratek čas.

Kaj ste nam dobroga donesli Treza? pita gospa.

Zato sam došla, prosim lepo, ar sam čula, da jim je sinek betežen; i moj bi betežen bil, pak zato bi prosila malo vracťve za mojega sina, ako jim je kaj ostalo.

Vkral je jeden ruski muž od ošterjaša kotla, ali nega je vufal dimo odnesti nego ga je skrili vu bližnju šumu, misli

su na Belove neprijatelje i 68 njih su tam na mestu zaklali, vnoغو su pak pretirali iz orsaga i njihove imetke njim vzeli. To nije bil lepi čin od Jelene. Rodbina vmorjenih plemenitašov hoteli su se fantiti, odšli su k Boriču i s vojskami su vudrili na orsag.

Borič se je vesesil ovoj priliki, misleč, da bude vezda mogel Belu odtirati i tronuša zadobiti, ali mu nije išlo za rukom, ar kad je prviput vu orsag došel, ostavili su ga šeregi, drugiput pak mu je Béla nadvladal vojsku. Bela je zatim išče šest let živel, ali buduč mu je žena Jelena vumrla, od žalosti povdal se je vinu. Neumereno življenje podkopalo mu je zdravje i vu najlepšoj dobi života je vumrl. Imel je tri sine: Gezu II., Ladislava II. i Štefana IV.

Pesme odricanja.

Prevodil: A. Pataki.

(Dalje)

Neću levat jedne suze
Za ovaj svet, puncat himbel
Ma i rekli, žal mi nije!
Jer mi drugi svet ima srce.
Govorite, govorište
Znam, da ni vi neverjete
Nit je lagljeg, srbe bolno,
Il pak dušu zvrnut smehu!

Neću levat suze jedne
Svetu tomu ne potrebne:
Pojdite vi van na groblje,
Pusti grobi vam obznane.
Odprište je knjiga groblje,
Istina pak svaki grob je,
Al badava! komu treba,
Prav on nevuči z njega!

Ljubim jako, ljubim vrlo
Povehnuće to jesensko,
Jako ljubim ja cveteka,
Il pak blagi šušta listja;
Ar povehnut cvet jesenski
I padajuč listek žuti,
Kad ga veter sim tam goni,
„Od tišine mira sbori!“

Vrlo ljubim ja jesensko
Povehnuće tiho, mirno;
Ar i Vesna tak nastaje,
Ak njoj jesen krevet daje.
Mir tišina je proletja
Budilica i dojlja . . .
Prem je jesen odricanje
Iz njeg bude protuletje!

(Drugiput dalje)

Od potresa.

Med svimi naravskimi pojavi, koje človeka na zemlji v strah i trepet naginati moreju, još je najstrahoviteši potres. I najtvrdeše srce človečansko trepta onda, kada se inati zemlja ručeč vu svojoj vutrobi pod njim tresti počme, ter se grozi vu svaki on hip pregutati sve, kaj se na njoj nahadja. Prigodom ovom prigone i snizi se i najbezbožneši človek, spoznajuč ovdii onu nevidjenu svemoguću moć, kojom Gospodin Bog ovaj svet ravna.

Duh človečanski i to je već dokučil, kak i odkud postane taj strahoviti pojav, nu prepričati ga, prepovedati zemlji, date strahote nećini, što bi mogel?

Potres je, kak prirodznanci vusiju, posledica vu zemlji gliboko nutri nalažečega se ognja.

Znamo, da stvari, med koje privleče vлага, same zvruche, n. pr. vlažno seno skup sngneteno pari se a na zadnje i vuzge. Osobito gorive su pak nekoje zmešovine (zmeži) kak n. pr. sumpor, željezo s vlagom taki se vuzgeju. Vu zemlji nutri nahadja se vnožina sumpora i željeza, ako anda k ovim vlagadojde, to onda nastaje spomenuto strahovito pojavljenje. Vu onih slojevih zemlje, gde se sumpor i željezo nahadja zložena je i silna množina kamentoga vugljenja, koje gori spomenuti ogenj povekšava i uzdržava, pri tom silne pare preuzrokuje vu zemlji.

Debela kora zemlje nepasti, zato se anda ove pare sve više pomnožavaju, pod zemljom širiju. Kada su se već tak

pare povnožile, da su dosta jake za koru zemlje prebušiti, onda strahovito silom predereju zemlju, ter si puta van napraviju. Predi nego pare van predereju, čuje se vu zemlji strahoviti i grozni štropt, zemlja se počme tresti, napokon kora zemeljska popusti i pukne a iz pukotine ove siplje strahoviti ogenj pomešan smrdljivim žveplenom parom. Za nekoliko minutah nestanu, iznikneju brežuljki i bregi, na kojih mesto postaneju drugi, iznikneju cela jezera, morja i nastanu druga, sela i varoši izniknu brez traga vu glibljinu zemeljsku a na njihovom mestu postanu mlake i jezera.

Kakova strašna pustošenja čini to pojavljenje, to se vidi iz potresa 1755-leta 1-ga novembra, kojega su četiri strani sveta počutile i koj je stari i bogati varoš Lissabon vu prah pretvoril.

Čujmo, kak jeden prisutni svedok pripoveda strahovito to pripečenje vu Lissabonu.

Sunce nije se morti nigdar na obzorju Lissabona tak lepo pokazalo, kak 1-ga novembra 1755 leta, nikomu na misel nebi bila dođti mogla pogibelj, koja se je bogatomu i lepomu tomu varašu približavala. Ja sem v jutro med 9 i 10-om vurom pisal, kad najedenput počutim, da se stol moj giblje. Za kratki čas počutim da se cela hiža giblje još i vezda nebi bil ja na stvar prav došel, da nisem počul nekakov strahoviti štropt iz daleka. Sve to pripetilo se je v jedni minuti a ja pomislim, da je potres. Još nisem prav odlučil, jeli bi van bežal ili ne, kad najedenput začujem, kak se vu blizini zidanice rušiju. I moja hiža počela je pucati, iz zidov opadalo je tu i tam ciglovice, grede su prašale i škripale. Najedenput je nebeski svod tak potemnil od praha rušečih se sgradah i palačah, da sam komaj predmete vu mojoj hiži videti mogel. Moral sem anda bežati ali kam? Išel sem črez vuzku vuličku, vu kojoj su miše posvud nagibajuče zidine smrtju grozile. Vnoغو s menom bežeče zatuklo ili jako ranilo je padajuče kamenje i ciglovice. Javkanje bilo je tu strahovito. Nazadnje ipak

sem dobežal prez dušca i sape na jeden piac, gde se je baš turen zručil i vnoغو podse zakopal. Tu sem preišljaval, kam bi bežal, gde bi se skrili? Najbolje mi se je pričnilo, da se nekak prevlečem prek ruševinah turna i odebežim na daleko ležeću obalu potoka Taja, da budem od zidinah osiguran. To mi je po osobito velikom naporu za rukom pošlo.

Pri potoku našel sem već veliko množtvo ljudstva; na pol oblećeni ljudi iz cirkvah pobegnuli cirkvenjaki, svakojačke vrsti i reda ljudstva stajalo je tu, ter klečec i Boga moleč za pomoć kričalo. Pri toj velikoj zmešariji nastal je veliki drugi potres, koj je po prvom uzgibane i još neporugene zidine sve prehitil i vu prah sdrobil. Krik i plač nastal je još vekši! Na larmu približujučih se još ljudih, od kojih je opet druga jedna cirka vu svoje ruševine vnoغو zakopala, stali smo svi okamenjeni. Na ov drugi potres se već niti na koljenu zadržati nisem mogel, tak je bil silen.

Najedenput začujem strahoviti krik. „Ide morje! Morje se razleva!“ I usuprot tomu, da nikakve morske bure nije bilo, ipak opazim, kak se odonud, gde se Tajo vu morje zleva, strahoviti morski (vodeni) breg proti nam kotura i za čas tak zaleje obale Taja, da se vnoغو niti s najvećim begom osloboditi nisu mogli. I mene bi bila ta oluja progutala, da nisem ostrim begom dobežal do jednoga dreva, na koje sem se zgrabil i na njem visel, dok se je morje nazad sleglo.

Ova nova pogibelj natirala me je nazad na pijac, gde sem svojim i očmi gledal, kak se je rezpadal i rušil turen. Odovud sem videl, kak se ladje i brodovje na morju sim tam hiše, kak se jeden v drugoga strahovito silom vudira.

Strahoviti ovaj potres usmrtil je do šest jezer ljudstva, kojim pak je življenje ostalo, bogati i siromaki jednako su dečli na bogačtvo.